

13.10.2017

Valtiovarainministeriö

Tullin vuosien 2019 - 2022 kehysuunnitelma

Tulli toimittaa ohessa esityksensä vuosien 2019 – 2022 menokehyksistä. Esitys on valtiovarainministeriön ohjeen (VM/1570/02.02.00.01/2017) mukaisesti jaettu peruslaskelmaan ja kehittämissuunnitelmaan.

Peruslaskelma

Kehysehdotus on valtiovarainministeriön 3.8.2017 antaman valmisteluohjeen mukaan laadittava valtioneuvoston 28.4.2017 vahvistaman vuosien 2018 – 2021 kehyspäättökseen mukaisesti. Valtioneuvoston kehyspäättös huhtikuulta 2017 on alla:

Peruslaskelma 2018 - 2021	2018	2019	2020	2021
Kehyspäättös 04/2016	173 160 000	172 433 000	171 777 000	171 777 000
Verotustehtävien siirto Verohallintoon	-12 679 000	-12 639 000	-12 809 000	-12 809 000
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	-1 773 000	-1 773 000		
Sairasvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-976 000	-1 015 000	-566 000	-566 000
Työajan pidentäminen (Kiky)	-1 379 000	-1 379 000	-1 379 000	-1 379 000
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-390 000	-781 000	-1 171 000	-1 171 000
Tietojärjestelmien kehittämissuunnitelman rahoitusmuutos				-3 050 000
Tullilain 20 § ilmaistilojen poistuminen	2 930 000	2 930 000	2 930 000	2 930 000
Kehyspäättös 04/2017	158 893 000	157 776 000	158 782 000	155 732 000

Viime huhtikuinen kehyspäättös sisältää kilpailukykysovimuksen vaikutukset, vuoden 2017 alusta tapahtuneen auto- ja valmisteverotustehtävien siirron Verohallinnolle ja tullilain 20 § ilmaistilojen poistumisen vaikutukset.

Talousarvioesityksen 2018 käsittelyssä viime huhtikuiseen kehyspäättökseen on tullut muutoksia, jotka on sisällytetty alla olevaan päivitettyyn peruslaskelmaan.

Peruslaskelma 2019 - 2022	2 018	2 019	2 020	2 021	2022
TAE 2018	163 018 000				
Kehyspäättös 04/2017		157 776 000	158 782 000	155 732 000	155 732 000
Toiminnan turvaaminen		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Maahantuonnin arvonlisäverotuksen siirto Verohallintoon		-243 000	-243 000	-243 000	-243 000
Tietojärjestelmien kehittämisohjelman rahoitusmuutos					-7 780 000
Päivitetty peruslaskelma 04/2017		158 533 000	159 539 000	156 489 000	148 709 000

Tullin toimintamenomomentille on Tullille ilmoitetun mukaisesti tulossa kehyskaudeksi 1 000 000 euron lisäys tulliselvitys- ja yhteiskunnan suojaamistehtävien turvaamiseksi, mikä on lisätty peruslaskelmaan. Samoin menossa olevan tietojärjestelmien kehittämisohjelman rahoituskausi päättyy vuoteen 2021 ja siltä vuodelta poistuva määräraha 7 780 000 euroa on poistettu vuoden 2022 määrärahasta. Komissio on parhaillaan päivittämässä uuteen tullikoodeksiin pohjautuvan tietojärjestelmäkehittämisen aikatauluja eteenpäin ja Tulli ilmoittaa myöhemmin muuttuneista aikatauluista.

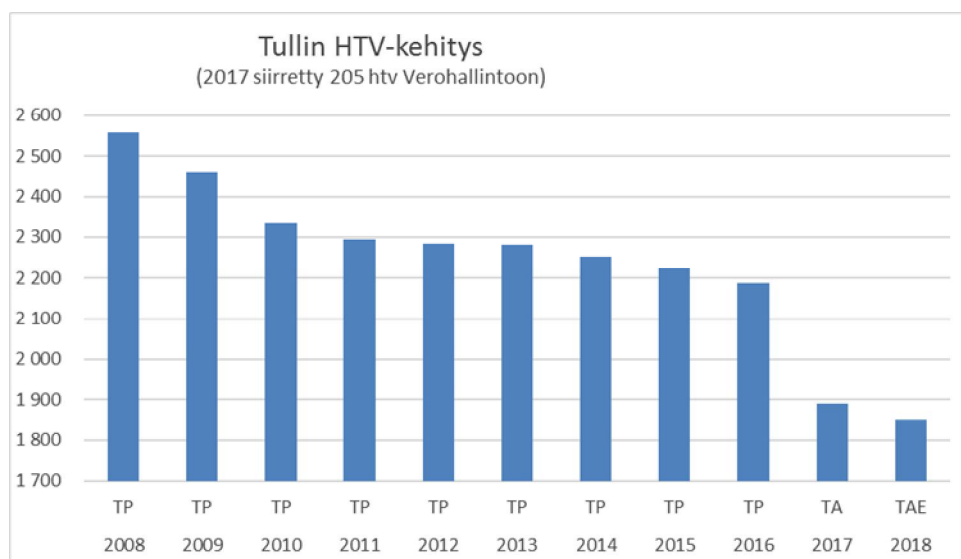
Tullille toimintamenomomentti on vuodesta 2018 alkaen nettobudjetoitu.

Kehittämissuunnitelma

Tulli esittää kehittämissuunnitelmassa muutosta kehyskauden määrärahoihin seuraavilla perusteilla.

Toiminnan turvaaminen

Tullin henkilötövuosien määrä on laskenut voimakkaasti tuottavuusohjelman alkamisen jälkeen. Viimeisen kymmenen vuoden aikana laskua on ollut noin 700 henkilötövuotta. Vähennyksestä noin 200 henkilötövuotta aiheutui tehtäväsiirrosta Verohallintoon vuonna 2017 loppujen 500 henkilötövuoden vähennyksen kohdistuttua operatiiviseen toimintaan. Henkilöstön määrää on kyetty vähentämään suunnitelmallisesti ennen kaikkea tulliasioinnin digitalisoinnin ja kohdehakuksen valvonnan kautta. Valitettavasti määrärahojen niukkuus on pakottanut Tullin myös jättämään korvaamatta poistumaa tehtävistä ja alueilta, joissa olisi tarvittu enemmän henkilöstöä, mikä on vaikeuttanut myös Tullin kykyä luoda uudenlaisten teknologian ja toimintamallien käyttöönoton vaatimaa uutta osaamista.

Tullin käsityksen mukaan peruslaskelman mukaisilla määrärahoilla Tulli pystynee vakiinnuttamaan henkilöstönsä määrän suunnilleen vuoden 2017 lopun tasolle (noin 1 850 htv) kehyskaudeksi. Tämä mahdollistaa pitkältä aikaa suunnitelmallisen henkilöstön kehittämisen korvaamalla poistuma niihin tehtäviin ja osaamisalueille, joihin Tullin eri tehtävissä on suurin tarve. Määrärahat eivät mahdollista henkilöstön määrän lisäämistä eivätkä siten myöskään ennakoivaa poistuman korvaamista osaamisen jatkuvuuden turvaamiseksi eläköitymistilanteissa kuten eivät kriittisten tehtävien varamiesjärjestelyjäkään.

Lähivuosina on näköpiirissä tietojärjestelmien ja teknologian kehittämisohjelmista juontuva henkilöstön osaamisvaatimusten kasvaminen, mihin vastaaminen vaatii sekä uudenlaista osaamista omaavan henkilöstön rekrytoimista, että nykyisen henkilökunnan kouluttamista. Automaatioaste tehtävien suorittamisessa tulee kasvamaan mm. robotiikan ja tekoälyn käyttöönoton myötä, mikä siirtää painopistettä edelleen suorittavasta työstä asiantuntijatyöhön samalla nostaten henkilöstön palkkatasoakin.

Tullille on esitetty vuoden 2018 talousarvioon 2 miljoonan euron määrärahalisäystä tulliselvitys- ja yhteiskunnan suojaamistehtävien turvaamiseen. Määrärahan lisääminen Tullin kehyksiin kehyskaudeksi on välttämätöntä Tullin henkilöstön suunnitelmallisen ja ennakoivan kehittämisen tulevien osaamisvaatimusten tasalle samassa tahdissa kuin tietojärjestelmä- ja teknologiauudistukset tulevat tuotantoon.

Tulli on lisäksi ottamassa käyttöön viranomaisten turvallisuusverkkoa (Tuve), josta on alustavasti arvioitu aiheutuvan Tullille noin 1,3 euron lisämenot vuosittain. Lisämenoarvio on yllättävän suuri eikä sitä ole otettu huomioon Tullin aiemmissa määrärahaesityksissä.

Valvontatoiminnan laitehankintojen tasonnosto

Tulli on käyttänyt tuottavuusohjelman alkamisen jälkeen tullivalvonnan ja rikostorjunnan laitehankintoihin varsin vähän määrärahoja. Viimeisen kymmen vuoden ajan laitehankintoihin on käytetty noin 3 miljoonaa euroa vuosittain. Summasta noin 570 000 on kohdistunut auto- ja veneinvestointeihin, kone- ja laiteinvestointeihin on kohdistunut noin 980 000 euroa käsittäen tullivalvonnan, tullilaboratorion ja rikostorjunnan tarvitsemat isot laitteet, ja pienhankintoihin on kohdistunut noin 1 450 000 euroa. Jälkimmäinen ryhmä sisältää alle 10 000 euron pienlaitteet ja kalusteet, joita ei käsitellä investointeina, ja ryhmään kuului vuoteen 2014 saakka myös ICT-päätelaitteet ennen niiden siirtymistä Valtorin hankittaviksi.

Määrärahojen ollessa niukkoja välinehankintojen vähentäminen on ollut nopea keino sovittaa menoja käytettävissä oleviin määrärahoihin ja sitä on hyödynnetty menneinä vuosina toistuvasti. Haittapuolena kuitenkin on, että välineet vanhenevat ja niiden ”uusintavelka” on kasvanut vuodelta samalla kun osa välineistä on ikänsä lisäksi myös ominaisuuksiltaan melko vanhentuneita eivätkä tue toimintaa teknisesti ajan tasalla olevien välineiden tavoin.

Tullin henkilötyövuosimäärä on vähentynyt merkittävästi, mikä entisestään korostaa riittävien ja ajan tasalla olevien välineiden tarvetta valvontatoiminnan tason säilyttämiseksi. Ajantasaisin välinein kyetään tukemaan kohdevalintaa liikenne- ja tavaravirroista ja kohdistamaan alueella olevan tai liikkuvan aiempaa pienilukuisemman valvontahenkilöstön toimia tarkoituksenmukaisiin kohteisiin. Entistä harvempiin toimipisteisiin ja liikkuvaan toimintaan pohjautuva valvontamalli ei voi toimia kovin tuloksekkaasti, jos välineistö on vanhentunutta eikä tue toimintamallia.

Tulli esittää alla olevaa hankintasuunnitelmaa vuosille 2019 – 2022. Tarkempi erittely esitetyistä hankinnoista on erillisessä liitteessä.

Kaikki esitykset yhteensä	2019 euroa	2020 euroa	2021 euroa	2022 euroa
Autot	982 000	949 000	851 000	857 000
Lipre	696 000	566 000	566 000	566 000
Läpivalaisulaitteet	3 599 000	6 874 000	852 000	510 000
Laboratoriolaitteet	600 000	630 000	640 000	540 000
Rajanylityspaikkojen / tullivalvonnan laitteet	1 933 000	853 000	2 449 000	749 000
Viestintävälineet	279 000	263 000	209 000	209 000
Rikostorjunnan laitteet	326 000	103 000	85 000	85 000
Yhteensä euroa	8 415 000	10 238 000	5 652 000	3 516 000

Tulli on kehysuunnitelmansa 2019 – 2022 peruslaskelmassa varautunut seuraaviin vuotuisiin hankintoihin

	2019 euroa	2020 euroa	2021 euroa	2022 euroa
Autot	750 000	750 000	750 000	750 000
Kone- ja laiteinvestoinnit	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000
Arvoltaan vähäiset hankinnat (< 10 000 euroa)	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Yhteensä euroa	3 500 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000

Peruslaskelman arvoltaan vähäisiin hankintoihin 1 miljoona euroa on arvioitu mukaan muitakin kuin rikostorjunnan ja tullivalvonnan hankintoja mukaan lukien kalustehankinnat tulevista toimitilajärjestelyistä. Lisäksi edellä esitetyissä laitehankinnoissa ei ole mukana kaikkia pienvälineitä, kuten mekaanisia ja sähkötyökaluja, joita tarvitaan ajoneuvojen ja kuljetusyksiköiden purkamisessa ja kokoamisessa. Yksiselitteisesti ei voida sanoa, että täsmälleen tietty summa olisi arvioitu nimenomaan tullivalvonnan ja rikostorjunnan pienvälineisiin, koska 1 miljoonan euron määräraha on arvioitu aiemman kokemuksen pohjalta ja menot mukautetaan siihen, mutta kuitenkin oletuksena on ollut suurimman osan määrärahasta kohdistuvan näihin kohteisiin. Käytettäessä oletuksena, että 70 % arvoltaan vähäisiin hankintoihin varatusta summasta kohdistuu rikostorjuntaan ja tullivalvontaan lisäesitys on seuraava.

	2019 euroa	2020 euroa	2021 euroa	2022 euroa
Esitetyn hankintasuunnitelman mukaiset hankinnat yhteensä	8 415 000	10 238 000	5 652 000	3 516 000
Peruslaskelmassa laitehankintoihin varatut määrärahat	3 200 000	3 200 000	3 200 000	3 200 000
Lisätarve yhteensä euroa	5 215 000	7 038 000	2 452 000	316 000

Tulli hakee ENI-rahoitusta itärajan rajanylityspaikkojen kehittämishankkeisiin, jotka sisältävät myös laitehankintoja. Hankkeissa päähakijana on liikennevirasto ja Tulli on mukana yhtenä kumppanina. Luultavasti ainakin osalle hankkeista, joissa Tulli on mukana, myönnetään rahoitusta, joka näillä näkymin olisi 80 % omavastuuosuuden ollessa 20 %. Tulli on esittänyt hankkeisiin mm. isoja läpivalaisulaitteita, joiden hankintahinnat vaihtelevat vajaasta miljoonasta eurosta noin kolmeen miljoonaan euroon yhteisarvon ollessa noin 6,8 miljoonaa euroa. ENI-rahoituksen lisäksi Tulli hakee 796 000 euron rahoitusta OLAF:lta Lipre-laitehankintoihin (License Plate and Container Recognition System) kattuen 90 % kokonaiskustannuksista.

Mahdollisen ENI-/OLAF-rahoituksen selvittyä Tulli ilmoittaa valtiovarainministeriölle rahoituksen piiriin hyväksytyt hankkeet.

Yhteenveto

Tulli esittää kehittämissuunnitelmansa mukaisiksi määrärahakehyksiksi vuosille 2019 – 2022 seuraavaa.

	2019 euroa	2020 euroa	2021 euroa	2022 euroa
Peruslaskelman mukaiset määrärahat	158 533 000	159 539 000	156 489 000	148 709 000
Toiminnan turvaaminen	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Valvontatoiminnan laitehankintojen tasonnosto	5 215 000	7 038 000	2 452 000	316 000
Kehittämissuunnitelman mukaiset määrärahat	165 748 000	168 577 000	160 941 000	151 025 000